

Nr 24.

Av herr Aronson, om anslag till gratis utdelning av vårutsäde åt ekonomiskt svaga jordbrukare.

Det svenska jordbruket har under en följd av år arbetat under synnerligen svåra betingelser. Prisläget på jordbrukets produkter har varit sådant, att produktionskostnaderna endast i mycket få undantagsfall kunnat täckas. Därtill kommer den ogynnsamma väderlek, som under senare år i regel varit rådande. En följd av allt detta är en betydligt försvagad ekonomi hos vårt lands jordbrukare i allmänhet och detta i många fall ända därhän, att ekonomisk ruin förestår, om ej hjälp i någon form står att erhålla.

För jordbruket i mellersta och norra Sverige har senaste sommarens låga medeltemperatur och onormalt rika nederbörd varit synnerligen ödesdiger i så måtto, att detta förorsakat en osedvanligt stor brist på utsäde av egen skörd till det stundande vårbruket. Med hänsyn till den förut påpekade svaga ekonomien hos en stor del av våra jordbrukare, måste detta förhållande betraktas som mycket allvarsamt.

Grobart vårutsäde står redan nu ovanligt högt i pris, och en ytterligare stegring av detsamma är förvisso att emotse. Lämnade åt sig själva skulle på grund härav landets mest ekonomiskt utmattade jordbrukare icke hava annat val, än att låta sina åkrar ligga obesädda, till förlust icke blott för dem själva, utan även för landet i dess helhet.

Enda tänkbara möjligheten att avvärja denna olycka torde bestå i att staten här räcker en hjälpsam hand. Detta skulle kunna ske dels i den formen, att staten tillhandahåller penninglån på mer eller mindre förmånliga villkor för inköp av vårutsäde, dels att anslag för sådant ändamål tillhandahålles de mest betryckta utan återbetalningsskyldighet. Det förra sättet torde vara det i dylika fall allmännast tillämpade. Mig synes det emellertid, som skulle denna metod i förevarande fall icke kunna medföra önskad effekt. Man får nämligen här förutsätta, att fullgod säkerhet måste presteras för erhållet lån, och detta torde innebära, att de, som i allra första hand skulle behöva hjälp, d. v. s. de ekonomiskt svagaste, icke skulle kunna komma i åtnjutande av sådan. Å andra sidan kan det ifrågasättas om icke de, som äro i stånd till att lämna fullgod säkerhet för ett lån, hava möjlighet att i ifrågavarande fall nödtorftigt reda sig även utan statens hjälp.

Enda möjligheten att nå de mest behövande med den här ifrågasatta hjälpen synes mig alltså vara, att anslag lämnas utan återbetalningsskyldighet. Givet-

vis skulle hjälpen under sådana förhållanden inskränka sig till endast de fall, där kredit på grund av omförmälda omständigheter icke kan erhållas.

Beträffande den ändamålsenliga och rättvisa fördelningen av ett för här åsyftat ändamål beviljat statsanslag, så är det påtagligt att svårigheter härutinnan komma att göra sig gällande. Dessa torde emellertid kunna övervinnas genom anlåtande av hushållningssällskap och kommunala myndigheter, vilka skulle hava att pröva behörigheten hos de anslagssökande.

Skulle emellertid principiella, eller andra skäl resa oöverstigliga hinder mot beviljande av medel till gratisutdelning, torde emellertid vederbörande utskott hava möjlighet att anvisa andra vägar för ernående av det här åsyftade resultatet. Då jag av formella skäl anser mig förhindrad framställa alternativa yrkanden, nödgas jag inskränka mig till att vördsamt föreslå,

att riksdagen behagade anslå ett förslagsanslag av 500,000: — kronor, att i enlighet med grunder, som av vederbörande utskott torde närmare formuleras, användas till inköp av vårutsäde för gratisutdelning åt ekonomiskt svaga jordbrukare, som sakna sådant av egen skörd.

Stockholm den 16 januari 1929.

Ernst Aronson.